

Føroysk viðurskipti

(Framh. av 1 síðu)

Besjælet af denne mentalitet — forstærket af lykkefølelsen ved at være sluppet ud af diktaturets klor — tog man fra dansk side det som en selvfølge, at man i den nye styrelsesordning tilstræbte en lige stilling mellem det danske folk og det færøske folk på alle områder, sociale, skolemæssige såvel som erhvervmæssige.

Tøkk til danir, at teir principielt hava tíkið líkastaðuna.

Jeg vil gerne nu ved slutningen af denne folketingsperiode benytte lejligheden til at bevidne det høje ting og den højtærede regering min tak herfor og for de skridt, man har nået fremad, skønt det må erkendes — Rom blev ikke bygget på een dag — at vi endnu både socialt, skolemæssigt og erhvervmæssigt har en hel del tilbage at ønske.

Men man er som sagt på vej fremad.

Fólkatryggingarlógina samtykt á fólkatingi soleiðis, at hon kann verða sett í gildi fyri Føroyar, um vit vilja.

I indeværende samling blev der således vedtaget, at folkeforsikringsloven, der betyder en ny epoke i den sociale forsorgs udvikling i Danmark, der i forvejen stod som et forbillede på det sociale område, kan sættes i kraft på Færøerne, når lagtinget og landsstyret måtte ønske det. De straks efter gennemførelsen af hjemmestyrelsesordningen vedtagne love til forbedring af de sociale forhold på Færøerne har haft den allerstørste betydning for øernes befolkning.

Af de opgaver, der ligger nærmest, og som trænger sig på i den kommende folketingsperiode, kan nævnes:

Sjúkrahúsviðurskiptini í Klaksvík og Havn og sinnissjúkrahús mega nú fáast í lag.

Forbedring af hospitalsforholdene i Klaksvík og Thorshavn, her under opførelsen af et moderne sindssygehus, som man har savnet meget på Færøerne.

Eins og kostskúli og góð mentalskúlarviðurskipti.

Reorganisering af det højere skolevæsen med opførelse af skolebygninger og etablering af en kostskole.

Ligesom den sociale forsorg er både syge- og skolevæsenet fællesanliggende, og det er mit håb, at kommende høje tings ærede medlemmer og højtærede regering vil indtage samme principielle standpunkt, som blev taget i folkeforsikringsspørgsmålet, når syge-

hus- og skolespørgsmålet til sin tid bliver forelagt dem til endelig afgørelse.

Flúgvísamband má fremjast.

Hernede har man flyveforbindelse med omverdenen og de forskellige dele af riget med undtagelse af Færøerne, skønt man på øerne disponerer over en af englænderne under sidste verdenskrig påbegyndt og næsten fuldført flyveplads.

Savnet af flyveforbindelse mellem Færøerne og omverdenen føles stærkere og stærkere som udviklingens tempo forøges. Dette gælder ikke mindst alle dem her nede, der har interesser at varetage på Færøerne.

Denne sag er et fællesanliggende, som det kommende folketing og den kommende høje regering ikke kan lade ligge uløst.

Af andre sager, som er højaktuelle, og som jeg derfor ikke kan undlade at nævne som hastesager, kan foruden fiskeriet anføres:

Figgjan av vegabygging.

Financiering af vejbygningen — her er tale om lån eller garanti for lån.

Figgjan og studningur til framhald av el-málinum.

Videreføring af den påbegyndte elektrificering af øerne — her er tale om lån og tilskud.

Figgjan og studning til havna-bygging í Havn og aðrastaðir.

Videreførelse af havnebygningen på Færøerne, hvor Thorshavn træder i forgrunden, idet fuldførelsen af dens havneprojekt i høj grad er betingende for byens videre vækst og fremgang — her er tale om lån og tilskud.

Bilig idnaðarlán.

Udvikling af industrier og hjemmeproduktionen — her er tale om tilvejebringelse af adgang til billige lån. —

Figgjan av kola- og leirnámunum.

Mekanisering og rationalisering af den færøske minedrift med eksport af kul og den værdifulde ildfaste ler, der findes i minerne, for øje. —

Endurnýggjan av skipaflotanum.

Men fiskeriet er som ved flere tidligere lejligheder her fra det høje tings talerstol fremhævet, selve eksistensgrundlaget for den lille færøske nation.

Og her kaldes på alle gode kræfter.

Selv om fiskeriet hører med til de sager, som hjemmestyret har overtaget, er omsorgen for dets trivsel et fællesanliggende, hvilket særlig gør sig gældende, når der er tale om markeds- og financie-

ringsspørgsmål og spørgsmålet om fiskeriterritoriet.

Lovrigt henvisende til det af mig tidligere fremførte, ønsker jeg så klart og kraftigt som muligt at understrege, at såfremt fiskeriet ikke skal sygne hen og vore fiskere ikke være nødt til at emigrere, må der anskaffes mange store skibe, thi så længe som vore hjemlige fiskefelter er genstand for de fremmede landes trawleres rovfiskeri, er vi for største delen henvist til at fiske ved Grønland, Bælingshavet og New Foundland. De islandske fiskefelter, hvor færingerne tidligere, efter de fremmede trawleres odelæggelse af vore hjemlige fiskegrunde, hentede største parten af deres fangst, kan man ikke længere regne med.

Selv om man fra lagtingets side i lighed med, hvad man fra den islandske regerings og altings side med hensyn til financiering af køb af nye store trawlere og andre moderne fiskefartøjer, anstrenger sig til det yderste for at skaffe kapital til veje, og selv om man samtidig fra privat og halv-officiel side gør, hvad man kan, ligesom tilfælde er i disse dage, hvor man er i færd med at danne et efter færøske forhold vældigt andelselskab med en indskudskapital på 5 mill. med bygning og køb af fiskefartøjer for øje, vil man ikke kunne magte opgaven, med mindre man fra statens side ud over det, der allerede er gjort ved oprettelsen af realkreditinstituttet og den lige nu fornyede 15%’s lånelov, på en eller anden måde træder hjælpende til med tilvejebringelsen af de beløb, der måtte mangle, efter at man som antydnet har tømt alle ens egne resurser.

Sjómarkið ikki styttri út enn íslenska.

Ligesom med skibene så med fiskerigrænsen.

Udvidelsen af denne på bekostning af travfiskeriet er ikke af mindre livsvigtig betydning for færingerne end den er for islænderne.

Udvidelsen af fiskerigrænsen omkring Færøerne er allerede og bliver det i højere grad som tiden går, og det ene land efter det andet foretager udvidelser af deres fiskeriterritorium, et af de mest brændende spørgsmål for det lille færøske samfund.

Det er mit inderligste håb, at

Ekspeditrisa

sokist, Niels Mortensen, tlf. 2366

Landsretssagfører

B. Husted-Andersen

Kontor:

«Richshuset», Raadhuspladsen, 16 H

København V.

Tlgr.-adr.: Austroko - Tlf. M/788 & 3770

det må lykkes at finde en tilfredsstillende løsning af dette vanskelige spørgsmål.

Da fiskerigrænsespørgsmålet i sin tid var til behandling i lagtinget, indtog det færøske socialdemokrati det standpunkt, at englænderne for at få konventionen af 1901 vedrørende fiskerigrænsen ved Færøerne fornyet med de ændringer, som situationen af i dag krævede, måtte gå med til den samme fiskerigrænse ved Færøerne, som de accepterede eller tolererede for Islands vedkommende.

Dette var et rimeligt krav, efter som vore historiske rettigheder med hensyn til fiskerigrænsespørgsmålet er langt stærkere end de islandske. Det var et stærkt krav, thi det var retfærdigt, så sandt som retten til at bevare slægters århundreder gammelt arbejdsområde holdt fri for odelæggelse må være ukrænkelig. Det er efter min mening det minimumskrav, man bør holde sig til, nu da de nye forhandlinger forhåbentlig optages med England om det for det færøske hjemmefiskeri og det færøske samfund i det hele taget så livsvigtige fiskerigrænsespørgsmål.

Kvinnurnar

slæppa framat í heimsarbeiðinum

Kvinnurnar vinna stóðugt fram innan ST, ikki einans hevur hin serliga kvinnuneynd ST arbeitt fyri at skapa somu figgjárlig og sosial kor fyri kvinnur og fyri menn, men á seinasta aðalfundi í heimsamgonguni hevur talið av kvinnu-umboðum verið hægrí enn nakran tíð áður, tilsamans 65 í 80 sendinevndum úr ymsum londum. Á fyrsta aðalfundinum í 1947 luttóku einans 20 kvinnur.

Loudini í fjareystri hava fyri ein part verið slóðrotarar. Tað var indisk kvinna, frú Vijaya Lakshmi Pandit, sum í 1953 varð kosin til at stjórna aðalfundinum, og var hon fyrsta kvinnan, ið heta stóra álit varð sýnt. Á seinasta aðalfundi var Pakistan stóran part av fundartíðini umboðað av einari kvinnu, Shaista Ikramullah. Og kvinnuligi uttanríkisministerin í Ísrael, frú Golda Meir, hevur alla tíðina stjórnað ísraelsku sendinevndini.

Eisini koma kvinnur meiri og meiri við í reit politiskum málum. Í at kalla øllum nevndum á seinasta aðalfundi høvdu kvinnur orðið sum talarar, millum teirra tilíkar ið standa frammalaga í politiska arbeiðinum í heimslondum teirra.

80 ár

I. páskadag fyllir Christianna Mouritsen, Tórshavn, 80 ár.

Setið lýsing tygara í SOSIALIN